

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „Koroški Slovenec“,
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
pol. in gospod. društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; leto: 6 S — g
Za Jugo-lavijo
četrtletno: Din. 25.—; leto: Din. 100.—.

Po desetih letih.

V premislek vsakomur, ki se imenuje Korošča.

Jubilejno leto! Pripravlja se velikanska proslava desetletnice glasovanja; ogromen aparat je zato že na delu. Sestavljen je posebni veliki odbor z nešteto pododbori, ki nosijo naslove: gospodarski, dobrodelni, tiskovni, reklamni, finančni, za gradbo spomenikov, za mladino vseh naših šol, za proslave, za prenočišča itd. Vsi važnejši javni in zasebni uradi so pritegnjeni k delu in denar naj bi se našel iz javnih ter zasebnih virov. Vsak teh pododborov izdeluje svoj posebni program proslave; eden takih programov je bil tudi nedavno priobčeni gospodarski program, v katerem najdeš najdalekosežnejše obljube za zgradbe cest in mostov, kmetijskih in drugih strokovnih šol, za subvencije in podporo ter drugo. Ni je še izdane vodilne misli k celotni proslavi; kot pa je videti v dosedanem delu, bo dejansko le malo ali celo prav nič ozira do slovenskega koroškega ljudstva.

Najjasnejše podpira našo trditev naš seljevanje protestantskih rajhovcev na Koroškem potom posredovanja celovškega Heimatbunda. Celovski Heimatbund si je pred leti nadel nalogo, da posreduje prodajo in najem kmetijskih posestev Koroške rajhovskim naseljencem. Po njegovem posredovanju se je naselilo do sedaj 76 tujih družin na Koroškem; prodalo ali dalo v najem se je 3861 oralov zemlje. Tri četrtine vse prodane oziroma v najem dane zemlje je v rokah rajhovcev. Na ozemlju slovenske Koroške jih je od teh 47 tujih naseljeniških družin in v njihovih rokah 2069 oralov. Ti naseljenci so združeni v svojo gospodarsko organizacijo, kateri je deželni kulturni svet menda posebno naklonjen. Po lastnih izjavah Heimatbunda je več kot polovica naseljencev protestantske veroizpovedi. — Čudno, in ni se še našla do danes nobena inštanca, ne v cerkvenih, ne v gospodarskih in tudi ne v kulturnih krogih nemške Koroške, ki bi temu izrazito nedomovinskemu, protiverskemu in nekulturnemu počenjanju Heimatbunda odrekla vsako upravičenost. Do danes molčijo k temu počenjanju krogi, ki bi iz svojega programa in delokroga bili naravnost dolžni, da v svojem lastnem interesu posežejo vmes! Se li ne zavedajo, da s tem svojim molkom to zadevo naravnost odobravajo?

Len uvod v jubilejno leto je, da koroški Heimatbund baš letos razpošilja na različne avstrijske in rajhovske liste poročila o uspehih svojega naseljevalnega dela. In potem se bo praznovala desetletnica!

Javnosti bo znano iz poročil o deželnem zboru, da je pri zasedanju koncem lanskega leta vsenemški poslanec dr. Angerer načel vprašanje pouka verouka v ljudskih šolah. Ni bila to skrb za one nemške otroke, ki se baje po izjavi dr. Angererja — kje in kod, ni povedal — poučujejo v verouku v slovenskem jeziku, ker takih slučajev sploh ni. Iz uradnega mesta se hoče onemogočiti še zadnji znak slovenskega v šoli! Brez ozira na to, da je verouk predmet, pri katerem potrebe nemškega pouka učnega jezika ne moreš zagovarjati ne iz gospodarskih in ne iz katerihkoli drugih razlogov! Brez ozira na to, da mora biti verouk v šoli samo nadaljevanje in poglobitev verske vzgoje otroka po materi in domu! Brez ozira na to, da ni verouk toliko predmet razuma in pameti, kot pa zadeva srca predmet vzgoje značaja! In izšla je po nalogu deželnega šolskega sveta potom okrajnih šolskih svetov na vodje vseh šol našega ozemlja okrožnica s pozivom, da naj se takoj vpošlje pregled

otrok z ozirom na njihovo narodnost, navede naj se značaj knjig za verouk in omeni, ali se šolska molitev vrši slovenski ali nemški. V okrožnici je še pripomba, da naj jo izpolni šolski vodja brez ozira do veroučitelja in naj je nikar ne spravlja v javnost. Samo ta dejstva govorijo že dovolj jasno besedo; mi si dovoljujemo poleg tega še vprašati: Li je deželni šolski svet sploh upravičen posegati v ustroj pouka v verouku? Li ni zato poklicana predvsem cerkvena oblast? In pripominjamo, da je cela ta gonja proti slovenskemu verouku pričeta po deželnem šolskem referentu, ki pa je sam protestantske veroizpovedi in niti ni zmožen drugega deželnega jezika.

Tudi to je del uvoda v deseto leto! Krut in brezobziren dovolj do slovenskega koroškega ljudstva.

Še eno sliko, in sicer iz našega kulturnega življenja. Predpreteklo nedeljo je bilo to povodom nastopa naših pevcev s koroško narodno pesmijo v Vrbi ob jezeru. Menili smo, da bo to prireditel nemška javnost pozdravila baš letos, zakaj glavna misel prireditvi je bila strpnost in pravičnost tudi napram nemškim sosedom. Mi bi od Nemcev niti ne bi bili zahtevali, da nastopijo kje nam na ljubo s slovensko pesmijo. In vendar se je ob to prireditvi obrežnila organizacija, kateri je program, da štiti domovino, in skušala je doseči prepoved pri županstvu in okrajnem glavarstvu. Končni naš vtis je pač ta, da na Koroškem ta organizacija štiti domovino na način, kot štiti volk jagnjeta.

Par slik je to, nam v premislek! Človek bi se kmalu zazibal v varljivi san, da je med ljudstvi zopet mir, da je vsaj ob desetletnici vitez pokoja in sporazuma. Nečo nam je dejal znani publicist Celnar v pogovoru: Ni ga kompromisa med Nemci in Slovenci! In če boj že mora biti, da bi vsaj ne bil zavraten in nečasten! Mož je govoril resnico in za Nemca izrekel vsaj nekoliko pravično željo. Suha dejstva govore, da se nam je danes boriti celo že za zemljo in vero; in ni je skoro mogoče prireditve brez kamna na njo. V premislek naj so ta dejstva vsemu našemu ljudstvu, ki si koplje kruh iz zemlje, da ne bo več gledalo, a nič videlo! In da se ne bo izgubljalo v malenkostnih prepirih!

V premislek naj so ta dejstva tudi našim Nemcem! Bi li ne bil lep dar vseinu našemu ljudstvu ob desetletnici, če bi se mu končno priznal toliko zaželjeni mir in če tega res ni mogoče, vsaj odkrit in časten boj? Naj vam imenujemo možne-nositelje te vaše bojne misli! Išcite jih v pododborih vašega slavnostnega letošnjega odbora! Ker sicer bodo govorili in delali letos „v prid“ ljudstvu glasovalnega ozemlja in njihova parola bo kot navadno: „Kärnten den Kärntnern.“

V očigled dosedanjemu vašemu delu moramo zaenkrat nasvetovati za vaš veliki plebiscitni spomenik nekje na Urški gori samo sledeči napis: „Kärntens Erde den Deutschpolen! Kärntens Volk der Abstammungszone dem Verderben! Kärntens Glauben den Protestanten!“

Seja deželnega kulturnega sveta, dne 27. svečana 1930.

(Konec.)

Kako se rastlinstvo goji.

Inž. Frank: V celovski okolici in v Rožni dolini se je napravilo 41 vzornih travnikov; letos se bo priredilo 28 travniških kurzov. Deteljinega in travnih semen se je lani oddalo 3,5 vagonov! Travnega semena se v deželi čimveč pridelava. Žal, da cena travnih semen ni stalna. Lani je bila detelja vredna 3,40, letos 1,10 S in če cena ostane takšna, bodo ljudje sploh ne-

halj pridelovati deteljno seme. Travnega semena se je l. 1929 oddalo nekaj manj nego l. 1928, ker ga ljudje sami več potrebujejo. Pridelovanje zlatega ovsa se naprej množi in ga je društvo že odpošiljalo na Solnograško, Gornjo Avstrijsko in Štajersko. (Tole dragoceno seme posebno dobro uspeva v Rožu, zlasti ga g. Arnejc v Ledincih vsako leto precej pridelava.) Za setev se je ljudem oddalo 68 vagonov semenskega žita, v to množino je zapopadana tudi podpora za ljudi, ki so bili od toče prizadeti. Kot semenska rž se najbolje obnese Mülker in v višjih legah Schlögl ali Ottersbacher. V jeseni se je rž tudi namakala (bajcala). Kot zimska pšenica se je Kadholzer dobro obnesla. Izmed raznih vrst krompirja se za žganjarne obnese najbolj Parnasia (ker ima več škroba) za kuhinjo pa ne pride v poštev (ker ima črne lise v mesu). Alma je bela vrsta, ki bi se izvažala v Italijo. Krompir se izbira iz 26 vrst, katere se še poizkušajo. Ella je neka vrsta, s katero Madžarska v Italiji tekmuje. V deželo smo letos dobili vagon inzvirnega Ella krompirja. Naša domača vrsta snežink (Schneeflocken) bi bila boljša, ako bi se plemenito vzgojila.

Spodnja Koroška je pred leti izvažala veliko stročnine, zdaj so se razne vrste fižola vse zmešale. Letos se je naročilo dve vrsti, eno štajersko in eno kranjsko. Želeti bi bilo, da bi ljudje sadili beli fižol — weisse Buschbohne — ki je zelo rodovitna in je 40% več vredna nego druge vrste. Tudi koroška leča je popolnoma izživela. Poskusilo se je z neko nižje-avstrijsko in laško vrsto. Laška se ni obnesla, nižje-avstrijska je dobro rodila. More biti se bo s to dalo kaj doseči. Posebnega pomena za spodnjo Koroško je zeleno gnojenje, ker imajo ljudje tod veliko polja pa malo živine in vsled tega malo gnoja. Konserviranje zelene krme v silo stolpih ne napreduje. Lani so se zidali samo trije takšni stolpi.

Načrti.

Vzornih travnikov se bo napravilo v 15 okrajnih društvih v obsegu 170 oralov. Za umetna gnojila in semena se je določilo podpore 15.700 S. Pri gnojenju obeta gnojilo „nitrofoska“ rentabiliteto, četudi je drago. Drugi travniki, s katerimi se vzorne posnema, se podpirajo z zneskom 21.000 S. Za pridelovanje travnih semen se bo dalo 11.000 S, in sicer na oral 86 S za semena, 126 S za gnojila. Za konserviranje zelene krme v silo stolpih je dala država 3000 S. Zgradba takšnih stolpov bi bila za spodnjo Koroško posebne pomena, ker je silokрма zelo tečna in pridelovanje mleka bi se zelo dvignilo. Za premiranje travnih semen je država dala 400 S, za potovanja 4000 S. Semena, s katerimi se delajo poizkusi, stanejo 3680 S in se bodo posestnikom brezplačno oddajala. Krompir pa se poizkuša z 28 vrstami in je za te poizkuse namenjenih 3300 S. Za zeleno gnojenje je namenjena svota 3500 S, za izpopolnitev naprav na Kuharjevem domu v Celovcu je dovoljenih 4800 S.

Obdelovanje blat.

Za kultiviranje se je priglasilo 74 načrtov, 5 združnih in 69 zasebnih. Posebne težave delajo veliki združni načrti, kakor načrt v Tifenu (Buchscheiden). Tole barje meri 604 hektarjev, 10 posestnikov ima čez 10 ha, 19 čez 5 ha, tedaj 29 članov ima 362 hektarjev barja. Stroškov v osuševanja posestniki ne zmorejo, zato se jim je dalo posojilo, ki se odplačuje v 15 rokih brez obresti. Tako se bo barje osušilo; a potem še za kultiviranje in za semena ni denarja. Že v Vajškri so nastale težave, ko ljudje niso mogli plačati umetnih gnojil in so se jim morale podaljšati me-nice. Čim večji je načrt, tem večje so težave in te bodo izredne v Tifenu. Misli se na prodajo enega dela zemljišča za naselbine in s tem, kar se izkupi, bi se obdelalo drugo. Ako to ni mogoče, bi se moralo najeti posojilo, samo da se do zdaj nikogar ni našlo, ki bi bil volje posojevati denar.

Gruber poroča, da se je našlo sredstvo za zatiranje osca. Na vsako osatovo rastlino se nasuje žlica apnenega dušika (Kalkstickstoff) in plevel izgine.

Nau opozarja na žalostne razmere: zdaj bi se morala naročiti umetna gnojila, pa denarja ni. Državna banka ne da nič, vlada je dovolila 8800 S a s tem zneskom se ne kupi gnojil. Stopili smo k žirocentrali, ki je volje dati denarja od slučaja do slučaja, ali v treh mesecih bi se moral vrniti.

Sadjereja.

Insp. Klein: Letos se pričakuje, da bodo jabolka, češnje in češplji dobro rodili, ako medtem ne pride kako neugodno vreme, zato to treba pravočasno poskrbeti, da se bo lahko prodajalo. Koroško sadje je prišlo v zadnjem času na Dunaju, v Nemčiji in Italiji v dober sloves. Ko se je zadnjič priredilo radio — predavanje o sadjereji, je že zdaj došlo 2000 naročil za koroško sadje. Ako se bo sadje dobro prodajalo, bodo kmetje radi sadili. Gospodariji, ki so lani pravilno pošiljali, dobijo letos zopet etikete kulturnega sveta, k temu pa se bo pritegnilo druge. Ljudi bo treba poučiti, kako se sadje obira in pospravlja v zaboje. Sadjja, ki se je kar v vozove vsulo, nihče ne vzame in ni nič vredno. Lanj se je izborna sadje s Tirolske pošiljalo v Celovec in od tu odpravljalo kot koroško, ker je naročnik v Šlesviku hotel koroško. Sadjerejci so tudi že spoznali, da je treba zatirati škodljivce. Od raznih pripomočkov, ki se jih po listih ponuja, jih 90% ni nič vrednih. Največ škode dela plesnivost — šorf. Z apnom in drevesnim karbolinjem se ga zatre. Potem je treba ljudi poučiti, da se morajo saditi drevesa 10 m narazen, kjer je drevje pregosto nasajeno, se redi vsa golazen.

Kurzji za vkuhanje.

Kurzji za vkuhanje se vsi zelo dobro obnesejo, in kjer se priredi eden, se mora pridati drugi ali celo tretji. Tako se v deželi vse porabi, kar zraste v gozdu ali na grmičju. Trg je vsled tega prazen.

Mošt.

Moštnega drevja ne kaže saditi več, nego se ga potrebuje za dom. Pripravilo se bo mošta, ki bo brez alkohola, da se ustreže abstinentom in kmetom v planinah.

Drevesnica.

Iz lastne drevesnice se bo v jeseni dobilo 10.000 dreves, raznih vrst: jabolk, hrušk, češpljev. Drevesca so tako utrjena, da jim mraz ne bo škodil. Koroška potrebuje zgodnjih jabolk, hrušk, češenj in sliv za tujce, ki jih hočejo, pa se mora zdaj vse dobivati iz tujine. Potem potrebujemo le še poznega sadja za zimo. Za Koroško so posebno primerne vrste: Boskop, Ontario, Bohn — in Klorjabolko. Za Labudsko dolino se bo poskrbelo aprikoz.

Nasadj vrbe.

V jeseni se je začelo z nasajanjem vrbe in je ministrstvo dovolilo v ta namen znesek 5000 S. Obsadilo se je z vrbo 15 ha na Zili, v Trgu in Blatogradu. Pri vrbi je treba sadike skrbno izbirati. V Nemčiji se goje vse mogoče vrste, v Avstriji so vse sadike od ene vrbe, torej enake kakovosti, enako močne in gibčne. Za prodajanje vrbovih trt se bo skrbelo. Ob-

stoja namreč zadruga avstrijskih gospodarjev, ki trte pridelujejo in na to zadrugo prihajajo naročila celo iz Amerike. Naša tla so za vrbo posebno ugodna, dosti boljše nego madžarska ali češka. Naročilo se je 50.000 sadik, od katerih se bodo v jeseni lahko že rezale trte. Za sadike zdaj plačamo 3000 S.

POLITIČNI PREGLED

Svobodna reška luka. Odkar je prišla reka po zaslugi D'Anunzia pod Italijo, je začela propadati, ker je izgubila zaledje. Luka brez zaledja je zapisana smrti. Italijani tudi niso imeli povoda, da bi bolj skrbeli za Reko nego za Benetke in Trst. Bolj nego Trst je začela propadati Reka. Reško pristanišče je prazno, dočim je jugoslovansko sušaško prenapolnjeno. Reka bi v doglednem času popolnoma propadla, če bi rimska vlada ne osnovala svobodni carinski pas za Reko in liburnijsko obalo. Ko se je za to izvedelo, je Trst proti temu takoj protestiral iz razumljivih razlogov. Ustanovitev svobodne reške cone je samo začasna, velja samo do 31. decembra 1931. V svobodni pas spadajo mesto Reka, Matulje, Volosko, Opatija, Veprinac, zavetišče vojvodinje d'Aosta na Učki gori, Ičiči, Ika, Lovran, Medveja, Moščenicka Draga in Sv. Ivan. V teh krajih se ukine državna carina na vsem blagu, ki prihaja iz inozemstva. Najbolj se bo to poznalo pri kavi, sladkorju, kakavu in moki. Carina na kavo znaša 16 lir na kg. Prebivalci svobodnega pasa bodo kupovali kavo 16 lir cenejši nego ostali državljani. Mesto 25 lir bodo plačali za srednje vrste kave le 9 lir za kg. Tudi cene sladkorja in moki bodo zelo padle. Da bo postalo življenje v svobodni coni zelo ceneno, je jasno. Veliko koristi bodo imela od tega letovišča v Opatiji in na vsej liburnijski obali. Privlekla bodo iz notranjosti države številne goste. Ravnotako se bo okoristila Reka sama. Država se odpove približno 20 milijonom lir letnih dohodkov, ki ostanejo v žepu prebivalstva. Da vlada na Reki in v vsem ozemlju veliko veselje, je razumljivo.

Rusija. Boljševiški voditelji so letos zaukazali, da se ima tudi na kmetih izvesti kolektivizacija vasi. To se pravi, da kmet ni več lastnik svoje zemlje, ne svojega orodja, ne svoje hiše in živine, temveč vse je samo last države, odnosno kolektivov, ki jih morajo ustanoviti kmetje na povelje sovjetov. Bogate kmete pa so kratkoma pognali po svetu ali v Sibirijo. To so nameravali boljševiki in deloma že pričeli izvajati, življenje pa je pokazalo, da njih teorija ne velja. Kmetje so se pričeli upirati in posledica tega je bila, da nihče ni sejal in da je vsa setev ogrožena, kar mora nujno povzročiti novo lakoto. Ponekod pa so se kmetje uprli tudi z orožjem v roki. Boljševiki so spoznali, da so šli predaleč in sam Stalin je zatrobil k umiku. Dejal je, da ostane kmet še naprej

lastnik hiše, svojega orodja, drobnice in tudi ene goveje živine in da tudi ni treba takoj izvesti kolektivizacijo. Drugo vprašanje pa je, če bo ta unik pomiril kmete, ker so ti postali na Ruskem zopet pravi tlačani. Zastonj morajo na delo za državo, to je za komuniste in že stoletja niso bili tako brez pravic kot danes. Časi tlačenja so minuli in to bodo morali spoznati tudi sovjetski brezbožniki. — Protesti proti preganjanju kristjanov v Rusiji se množijo. Na Češkoslovaškem je bilo v treh dneh 30 takih shodov. Papež sam je daroval mašo v ta namen in na Dunaju je imel mašo kardinal Pifil. Ti neprestani protesti so prisilili boljševike, da so preganjanje nekoliko omilili.

Politične vesti. „Amerikanski Slovenec“ razpravlja o bivši trözvezi Avstrija, Nemčija in Italija in pravi: Za Trst in Istro se na Dunaju nihče ni zmenil, ampak Tirolska je bila huda rana. Pa se prav nič niso zmenili za to rano, ko je bil na Koroškem plebiscit. Nemški krogi so letali okoli italijanskih delegatov, da se je človeku studilo. Plebiscit je bil švindal, in Italijan je porinil Koroško v nemške roke, da bi pozabili malo na — Tirolsko. Ko so Nemci imeli v pesti koroške Slovence, so se zopet malo spomnili — Tirolske. O posetu kanclerja dr. Schobra v Rimu pravi: Ni nobenega dvoma, da je Avstrija zatislila oči glede Tirolske, ker ji je Italija odprla pogled na — jugoslovanske pokrajine, morda tudi na severno stran, Češkoslovaške. Italijanske razmere so pa tako vsemu svetu znane. Italija in Avstrija sta v objemu, ne morda iz golega srčnega prijateljstva, temveč iz slične lakote po — Jugoslaviji. Avstriji bi šlo za Štajersko in morda zvezo z morjem. Italiji za del prejšnje Kranjske, za Dalmacijo in še več, in potem za podjarmljenje vsega Balkana prav tja do ruskih mej. — Poljski sejmski maršal prof. Szymanski je vrnil mandat za sestavo nove vlade. Pilsudski je namreč zahteval, naj se pri sestavi vlade povsem izločijo stranke in sejm ter da se naj zasedanje sejma odgodi za 6 mesecev. Na ta način bi se vlada izognila proračunski razpravi v sejm, ker bi po določbah ustave stopil novi proračun v veljavo. Proti temu pa so se skoraj vse stranke uprle. Nato je dobil mandat za sestavo nove vlade brat maršala Pilsudskega, Jan. — Nemška vlada je 27. marca podala ostavko. Vlada je padla radi finančne reforme in brezposelnega vprašanja. Novo vlado sestavlja dr. Brüning. — Da se konča razprava o zakonu proti terorju v odboru, se je izvolil 10članski pododbor, ki je zasedal od torka do petka preteklega tedna. Pogajanja v pododboru so se razbila ter se nadaljuje razprava v odboru. V zadnjem trenutku so soc. dem. popustili in bo zakon ta teden sprejet po parlamentu, nakar se zaključi zimski zasedanje.

DOMAČE NOVICE

Drobne koroške novice. V tednu pred 22. marcem je padlo število podpirlanih brezposelnih na Koroškem za 694 na 9377. — Slovensko planinsko društvo daje članom nemških planinskih društev v Avstriji iste ugodnosti kot svojim, dočim člani slovenskega planinskega društva teh ugodnosti v planinskih kočah na Koroškem nimajo. — Zvezni predsednik je imenoval Lorenca Plaša iz Žilpolj za načelnika kmetijske zavarovalnice. Člani načelstva so med drugimi: Josip Krasnik, posestnik v Svetni vasi, Mario Franc, posestnik v Otmanjah, Josip Gagl, posestnik v Vetrinju in Janez Vospernik, posestnik v Podravljah kot delodajalci in od delojemalcev Josef Ertl, uradnik v Celovcu, Benedikt Jaric, upravitelj pri Fišlu pri Celovcu, Valentin Karum v Starčah in Peter Mohar, hlapec v kloštru v Dobri vasi. — Na Koroškem je bilo lani rojenih 9915 otrok, od teh 4186 nezakonskih; umrlo je 6278 oseb in znaša prirastek prebivalstva 3637. Dežela bo imela zdaj skupno kakih 400.000 prebivalcev. — P. d. Buča v Pučabu je krava tako nesrečno sunila z jarmom, da je padel in si pri padcu zlomil rebro. — Revirni inspektor Josef „Tschernkowitzsch“ v Ribnici se je sramoval svojega imena in se sme pisati sedaj Torfer. — Koroški deželni zbor je sklican za 15. april Na dnevnem redu je zopet občinski red.

Št. Vid v Podjuni. (Hvaležnost do naših mož.) Čg. Peter Serajnik je bil 6 let župnik naše fare. Postal je žrtev koroških bojev leta 1919. Pri vpadu nemških volksverovcev je moral najnika, kakor drugi slovenski duhovniki.

PODLISTEK

Kovač Franc:

Zadnji čarovniški proces na Važenbergu.

(Nadaljevanje.)

„Blagorodni gospod Sigmund,“ začne kanonik Jurij Ramusch po pozdravu, „prihajam k vam v kočljivi zadevi. Ne bom vam razlagal na široko. Prosim milosti za obsojenca. Mislim, da vi kot prosvitljen in izobražen mož vendar ne verujete na to praznoverje.“

„Vi, velečastiti gospod kanonik?“ odgovori začudeno gospod Sigmund; „pa blagovolite predvsem sesti. Ta sitna zadeva, ta čarovniški proces, da se je moralo ravno v našem gospostvu pripetiti kaj takega. Meni samemu je sitno, ta hudobija, pomislite!“

„Vaše blagorodje, odkrito povem, jaz nisem tako praznoveren, jaz ne verujem v čarovanje, čudno se mi zdi, da celo cesarski sodniki...“

„Gospod kanonik,“ vzklikne presenečen gospod Sigmund; „cesarski sodniki in cesarske postave tako govorijo. Kaj pa vendar mislite? Ti vedo več kot vsi drugi. Vi vendar ne boste nasprotovali cesarskim sodnikom in postavam?“

Ves razburjen, da si kdo upa nasprotovati in ugovarjati cesarskim postavam, plane gospod pokonci in nervozno koraka po sobi.

„A zdrav razum in razičnost, vaše blago-

rodje, zdrava pamet nam pove, da je vse to praznoverje, ostanek starih poganskih mišljenj in pomanjkanje prosvitljenosti. Prosim milosti obsojenca.“

Duhovitosti gospoda kanonika se gospod Sigmund, ki je vzrastel v praznoverskih predsodkih in tradicionalnih nazorih, ni mogel ustavljati. Skliceval se je samo na cesarske postave, ki take zločine ostro kaznuje. Edino to je dovolil, da je smel gospod kanonik obsojenca obiskati, kjer se je dolgo pomudil.

VIII.

Zopet je preteklo osem dni in Peter Enci si je v temnici zdravil rane in pohabljenе ude. Prestana tortura ga je tako potrla, da je proti lastnemu prepričanju bil pripravljen priznati krivdo, katere ni zagrešil. Mislil si je, boljše hitra smrt, kot pa nedoločeno dolgo, muke polno trpljenje. Apatično je ležal na slami in nič več ga niso razburjali trdi koraki Engelberta, ko je rožljaj s ključi. Polastila se ga je trpka resignacija.

In zopet je sedel slovesno v sodni dvorani cesarski sodnik s pisarjem in asesorjem kot zastopnik in predstavitelj maščevalne pravice. Bolj prinčesel kot prignal je Engelbert obsojenca, ki ni mogel stati po konci, da mu je gospod cesarski sodnik milostno dovolil, da se je smel vsesti na debel hrastov stol, ki je bil določen, da so nanj privezovali nepokorne podložnike in jim s korobačem izganjali upornega duha — pač najljubše in najzabavnejše opravilo Engelbertovo.

bežati. Ko se je po mesecu vrnil, ga je razdelanje v župnišču tako pretreslo, da se mu je omračil um. Prepeljati so ga morali v Ljubljano, kjer je 9. junija 1919 umrl. Rajni župnik na svojem grobu nima nobenega križa ali kamna. Sprožil pa se je misel, da bi se pozvalo bivše njegove tovariše iz bogoslovja in druge številne njegove prijatelje, kakor tudi šentviške farane, da bi blagohotno prispevali za nagrobni spomenik. Podpisani kot župnik šentviške fare se z iskreno prošnjo obrača na omenjene za denarni prispevek. Dosedaj so darovale štiri osebe skupaj 31 S. Jakob Kindlman, župnik.

Gorje pri Zilski dolini. (Zanimiva inštalacija in drugo.) Zvonili, venčali, peli in pokali in kuhali smo, kar smo le mogli na praznik Marijin. Bil nam je dan, katerega je naredil Bog sam: Inštalirali smo namreč našega novega župnika čg. Franjo Katnika. Že skoro dvajset let sem nismo imeli svojega lastnega in stalnega fajmoštra! In vendar šteje naša fara 870 krščanskih duš, je stara in slavna. Župnikoval je tukaj več let tudi znameniti slavist Matija Majar-Zilski. Naša cerkev, ki jo je na novo zidal 1489—1500 podkloštarski opat (staro so 1478 požgali divji Turki) v krasnem gotičnem slogu, je ena najlepših na Koroškem. Bila je nekdanj slavna romarska cerkev. Oglejski patriarhi in tudi papeži so dovolili za njo posebne odpustke za Marijine praznike. Na oba sv. Valentina pa prihitijo še sedaj živinorejci iz vse slovenske Zile. Sedaj torej pa imamo zopet svojega župnika. Rojen je 1900 na Dravi pod Beljakom, posvečen v mašnika 1925, pridnih kmetijskih staršev sin. Oče in mati sta prihitela in radostno zrla, kako smo naredili njihovega zalega in pridnega sina Franca za gorjanskega fajmoštra. Cerkveni ključarji so mu izročili krasno podobo: Vera, upanje, ljubezen. Župan pa mu je izročil dragoceno namizno posodo za dvanaest oseb. Da je bila miza rajsko pogrnjena in okinčana, in da so se kadile iz loncev in žlic bogohotne dišave, so oskrbele učenke kuharskega tečaja v Zahomcu. Mlademu novemu župniku kličemo: Mnoga leta! Krepka leta! Naj se tresničijo na njem vsa naša voščila, posebno še ona, katera mu je zaklical slavnostni pridigar g. Tomaž Orasch iz Podkloštra. — Dne 23. febr. je peljal na svoj dom mladi Šentej Bojblinovo Hano z Bistrice. Poročni obred je bil izvršen v bistriški cerkvi ob navzočnosti številnih gostov, posebno zahomških fantov. — Žal se je bližal istočasno ženinovi svakinji, Oslčevi materi, zadnji večer njenega življenja. Zapušča moža in 2 nedoletna otroka. R. i. p.

Št. Janž v Rožu. (Smrt.) Dne 16. marca smo ob veliki udeležbi pokopali posestnika in kolarskega mojstra Ignacija Gabriela v 64. letu starosti. Že dalj časa je bolehal na srčni bolezni. Bil je pošten, veren in značajan mož, kot jih je le malo med nami. Celih 23 let je opravljal z največjo vestnostjo posle blagajnika pri naši Hranilnici in posojilnici. Silno ga je žalostilo, da je često plakal, ker vsled bolezni ni mogel več sodelovati pri zadruzi. Pred vojno in do prevrata je bil odbornik naše stranke v občini Svetna vas. Pogreb je bil izraz njegove ustrežljivosti in priljubljenosti. Počivaj v miru, dragi slovenski koroški trpin, ki si vsled svojega neupogljivega značaja moral hoditi v težkih dneh l. 1919 Golgota po celovških holicah, narodu našemu pa daj Bog še več takih teklenih značajev! Vsem žalujočim izrekamo naše iskreno sožalje!

DRUŠTVENI VESTNIK

Radiše. Mesečni sestanek se vrši v nedeljo dne 6. aprila ob treh popoldne. Na sporedu so deklamacije, petje, predavanje o lastnostih dobre gospodinje in govor o zgodovini kmečkega stanu. Oba govornika sta domača in člana društva.

Šmihel nad Pliberkom. (Občni zbor.) Na dan sv. Jožefa se je vršil občni zbor našega društva. Po poročilih se da sklepati, da je društvo napredovalo. Odbor se je nekoliko izpremenil in je prevzel predsedstvo Mirko Kumer. — Dne 6. aprila ima društvo svoj redni mesečni sestanek. Na sporedu so deklamacije, dva govora, tamburanje in radio koncert. Sestanek se vrši popoldne. — Za veliko noč pripravlja društvo igro „Zaklad“.

Kotnara vas. (Občni zbor.) Preteklega meseca je imelo naše izobr. društvo „Gorjanci“ svoj letni občni zbor. Uvod je tvorilo petje pevskega zbora in deklamacije, za tem pa po-

ročila tajnika in blagajnika. Zvezin govornik je slikal gospodarski položaj našega kmeta in nas vzpodbujal k vztrajnosti; kljub slabim razmeram se moramo držati naše grude, narodnosti, vere in šeg naših pradedov. Naj ne izumre stara navada med nami in lepa naša domača pesem naj se čuje in vzpodbuja naše ljudstvo. Potrebno je bratsko sodelovanje vseh naših društev v okvirju gostovanj z igrami in petjem, a brez pijančevanja. Nato se je izvolil z majhno izpremembo novi odbor in posamezni odseki. Sej je imelo društvo 7, prireditelj doma 3, Materinski dan, Miklavžev večer in gostovanje v Hodišah. Knjig se je prečitalo čez 300. Pevski zbor se je odeležil 5 pogrebov nečlanov in sodeloval pri pevskih prireditvah v Svečah in Borovljah.

Zahomc. (Začarane gosli.) Tukajšnje društvo je na pustni torek priredilo lepo uspelo prireditev „Začarane gosli“. Dvorana je bila polna in smeja cel koš. Vloge so bile dobro izvršene. Kot privesek, ki je ljudi naravnost očaral, je bil dekljski nastop „Vaški orkester“. Vsa sodelujoča dekleta kažejo sposobnost za oder. Občinstvo je bilo s prireditvijo zelo zadovoljno.

Loče ob Baškem jezeru. (Društveno.) Le malokrat berete o nas, a zato ne menite, da nimamo prav nič sile v sebi, ki bi jo izražali ob vsaki priliki. Dne 2. in 9. marca smo igrali v dvorani ge. Pušnik pri pd. Ročičniku v Ratencih prvo igro „Nebesa na zemlji“. Nepričakovano lep obisk smo imeli pri obeh predstavah; prav posebno smo se razveselili obiskovalcev na pustno nedeljo zvečer. Dasiravno so bili to nedeljo godci krog in krog, vendar je pokazala naša mladina s številno udeležbo, da ima večje zanimanje za igro nego za godce. — Dne 6. in 13. aprila se uprizori v omenjeni dvorani igra „Turški križ“. — Dotlej vsi pozdravljeni ter vas vse z veseljem pričakujemo!

Hodiše. (Razstava gospodinjkega tečaja.) Na društveni praznik dne 19. marca je bila v Domu sv. Jožefa razstava izdelkov gospodinjkega tečaja. Bilo je to nekaj povsem novega za Hodiše in zato je bila razstava kljub skrajno neugodnemu vremenu vendar dobro obiskana. V okusno okrašenih sobi so bili predmeti razstavljeni na štirih velikih mizah, drobne sladkarije in likerji pa na posebnih stojalih. Za vzgled, kako se miza pogrne, je stala v sredi pogrnjena miza. Zelo je ugajala z razstavo združena prireditev tečajnic, pri kateri se je vrstilo petje deklet s petjem moškega zbora in s par prizori. Najbolj smo se smejali kuharicam, ker so s pomočjo pesmi tako hitro zmešale in spekle potico. Ugajal je novi plesni nastop, stokrat lepši od običajnega plesa. Ženstvo je posebno občudovalo lepe narodne noše, pač najbolj Zilanke, pa tudi rožanska in podjunska narodna noša bi veliko bolj dičila naša dekleta nego sedanja neumna modna navlaka. Ob koncu prireditve nam je Podjunčanka zapela v podjunske narečju „Bandrovko“, ki spet kaže, koliko lepih zakladov je še med našim ljudstvom nedvigljenih. Prav tako, da se po naših društvenih poglablja ljubezen in spoštovanje do domačega. Vse v vsem je prireditelj zapustila zelo dobre vtise. Gospodinjki tečaj, ki ga je obiskovalo 18 deklet in ena, ki se je med tečajem poročila, se je zaključil 27. marca z domačo zabavo.

GOSPODARSKI VESTNIK

Svinjereja.

(Konec.)

Vzreja pujskov sesalcev.

Mislím, da je že vsak gospodar in vsaka gospodinja prepričana, da se prašičereja v čim večjem obsegu izplača. Marsikateri pa mi bo ugovarjal: „Da, da, vse lepo in prav, ali pri nas pač ni sreče pri prašičereji. Mladi pujski mi vsi poginejo za drisko, pride ta in ona bolezen in vse svinje poginejo. Deset in desetkrat sem že slišal slične ugovore in morem samo reči, da pujski ne poginejo v večjem številu brez vzroka. Naši gospodarji dostikrat nimajo primernih hlevov za svinje dojnice in male pujske. Kakor sem omenil, hlev je lahko prav priprost, a biti mora zdrav. Kjer hlev moči, tam prašiči sesalci poginejo. Misli, da nima sreče pri svinjah, če mu poginejo v mokrih, zidanih in obokanih hlevih ali celo v hlevih, ki so napravljeni iz betona. To ni nesreča. Mislim, da bi zbolel tudi dotični gospodar, če bi ga kdo zaprl v dotični hlev in ga nikoli ne pustil na

sveži zrak, kakor dela on s pujski. Za mlade pujske so najboljši leseni hlevi; če pa že ni hlev sam lesen, pa naj bo lesen vsaj koč. Če nam poleg tega, da smo naložili smrtno kazen pujskom sesalcem s tem, da jih imamo v hlevih, kjer takorekoč morajo poginiti, in če svinjo dojljo še neprimerno krmimo, še kaj ostane pri življenju, se moramo naravnost čuditi trdnemu zdravju pujskov. Svinjo dojljo moramo krmiti tem bolj, čim več mladičev ima, ker potrebuje tudi več mleka. Dojnica mora imeti v piči one in toliko redilnih snovi, kolikor jih izločuje v mleku. Poleg tega mora dobiti še redilne snovi, ki jih rabi za svoje življenje. Jasno je tedaj, da dojnica potrebuje veliko več in v prvi vrsti redilnejšo krmo nego svinja, ki nima mladičev. Omenil sem že, da je vsak prehitel prehod v krmljenju škodljiv, nezdrav in v tem času otvoreno mleko nezdravo. In posledica: Tudi mladiči zbole. Začnimo že v zadnjem mesecu brejosti boljše krmiti, ker se tudi plod v maternem telesu v zadnjem času brejosti hitreje razvija in potrebuje za ta razvoj več redilnih snovi. Prve dni po porodu, ko so pujski še mali in nimajo urejenih prebavil, še ne popijejo dosti mleka. Ni še torej potrebno, da doječo svinjo krmimo najboljše. Razvijajo pa se pujski od dne do dne, vsak dan rabijo več mleka, in doječi svinji je treba polagati več žitnega zdroba, da more zadovoljiti svoje mladiče. Tritedenskim pujskom že polagamo nekaj piče, oni rastejo in rastejo, a se s pičo še ne nasitijo, zato je potreba po materinskem mleku tedaj na višku. Štiritedenski so že toliko vajeni, da vsaj nekoliko sami žro, ali rast le najboljše pospešuje materino mleko in zato mora biti dojnica dobro krmljena, da mlečnost ne pojema. V petem in šestem tednu pujskom nikakor ne zadostuje več materno mleko. Polagamo jim čim dalje več žitnega zdroba, politega s posnemalnikom posnetega mleka ali tudi, če se nam že ne zdi škoda, z mlekom izpod krave. Čim močnejši postajajo pujski, tembolj trpinčijo svinjo pri sesanju in vsled tega jih dojnica pogosto potiska po kočju (svinjaku). To naj nikakor ne bo povod, da pujske odstavimo. Raje dajmo pujske v sosedni koč, da bo imela dojlja pred njimi mir, odkoder jih pustimo samo 3. do 5 krat na dan k materi. Tam jim polagamo krmo. V sedmem in osmem tednu materno mleko sicer ni več glavna piča pujskov, temveč samo priboljšek k piči, ki jim jo sami polagamo, vendar jim privoščimo mleko vseeno, ker je najboljši pripomoček k bujnemu razvoju. V osmem tednu starosti jih odstavljamo s tem, da jih pripuščamo k dojnici samo po enkrat, oziroma dvakrat na dan, s končaním osmim tednom pa sploh ne več. Da se mleko raje posuši, krmimo dojnico pri odstavljanju manj redilno.

Pri polaganju piče ne pozabimo na ribjo in mesno moko ter plavljeno kreda (Schlemmkreide), in sicer polagamo vse to dojnici in pujskom. Ako imamo dosti mleka, moremo izjemoma ustaviti pujske v sedmem tednu, običajno pa z osmim. Da je za pujske še boljše, če sesajo kar 10 tednov, je umljivo. Da moramo krmiti odstavljene pujske prav redilno, je istotako umljivo. Saj je znano vsaki gospodinjji, da je pujske, ki so enkrat v rasti zaostali, težko spraviti zopet v pravo rast. Prasce, ki smo jih namenili za pitanje, pitajmo, ko smo jih odstavili, kar naprej. Posebno jesenski zarod je za naše razmere priporočljiv. Moremo jih takoj porabiti za takozvano hitro pitanje. Pozimi imamo še žita in krompirja in če imamo še posnetega mleka na razpolago, potem nam je treba dokupovati samo plavljeno kreda, katere dodamo po 15 gramov na dan na prašiča. Da napolnimo prebavila, dodamo žitnemu zdrobu in krompirju še nekoliko plev. Pičo polagamo gosto skupaj zmešano v obliki močnika, pitno vodo pa damo posebej. Pri hitrem pitanju bomo imeli že s pol letom krasne prašiče na prodaj. Imeli bomo na ta način hitro zopet mesto za druge prašiče in jih bomo opitali lahko več na leto. Tudi kakovost mesa takšnih prašičev je dosti boljša, ker je takšno meso vmes bolj mastno kakor pri takozvanem gospodarskem pitanju, kjer raste najprej samo meso in maščoba se nabere šele na površini mesa. Hitro pitanje proizvaja prvovrstne pečenkarje, gospodarsko pitanje pa trajno blago. Da ne pitamo prašiče posamič, temveč po več prašičev v enem svinjaku, je umevno, ker posamič ne žro tako radi in ker je škoda prostora. Če jih imamo več naenkrat opitanih, jih lahko prodaj-

mo naravnost mesarju v mesto. Posamezne voziti v mesto se nam ne izplača vedno, in se moramo posluževati mešetarjev in iztržimo manj. Glede prodaje pa se moremo dogovoriti tudi s sosedi, da se skupno spravijo neposredno na trg.

Znano je, da je pomanjkanje prašičev na trgu ob koncu letnega časa največje, zato tudi cene tedaj najugodnejše. Prašičerejec mora stremeti za tem, da bo imel v tem času kaj prodati. Saj si lahko pomagamo. Če spravimo krompir in sparjenega zbijemo v betonirano jamo, se nam vzdrži celo leto. Pomagamo si tudi na ta način, da sejemo zimski ječmen, ki zori že v drugi polovici junija. Ječmen je izvrstna krma za pitanje. Posnetega mleka imamo običajno tudi v poletnem času največ, ko so krave na paši. Lahko sadimo tudi več zgodnjega krompirja. Razlika med najvišjo in najnižjo ceno prašičev v letu je tako velika, da se izplača uravnati si pitanje tako, da imamo nekaj prašičev dopitanih julija, avgusta ali začetkom septembra.

Pri nas se dela napaka, da dobre plemenske svinje prezgodaj damo pod nož. Svinjo, ki nam da številni zarod, ki je dobra dojnica, ki lepo ravna z mladiči, moramo izkoristiti na ta način, da jo pripuščamo skozi večjo vrsto let. Saj se sami lahko prepričamo, da nam pujski od starejše svinje vedno boljše uspevajo kakor od prvesnic, četudi jih enako krmimo. Ne pitajmo tedaj svinje, ki so dobre plemenske in so šele dvakrat prasetile.

Tudi na tej napaki boleha naša prašičereja.
Ing. M. A.

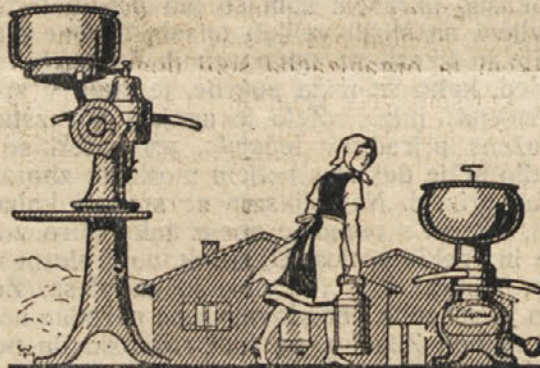
Za X. jubilejni vzorčni velesejem v Ljubljani. ki se vrši od 29. maja do 9. junija, je uprava velesajma izdala prospekte v slovenskem, srbo-hrvatskem, francoskem, nemškem, angleškem in italijanskem jeziku. Posebno v inozemstvu so te propagandne brošure vzbudile veliko pozornost, tako po svoji vsebini kot po lični zunanji opremi. Poleg propagande za velesejem vrše te inozemstvu namenjene brošure tudi v tujsko-prometnem oziru važno nalogo. Ob velesajmu samem izda uprava v lastni založbi še spominski spis „Ljubljanski velesejem ob desetletnici“, ki bo v lepih besedah in slikah prikazal zgodovinski razvoj in pomen te ustanove. Spominski spis bo obsegal približno 64 strani redakcijskega dela z zanimivi članki najboljših gospodarskih strokovnjakov. Preko 70 slik bo dičilo to knjigo. Del spisa bo prikazal tudi razvoj in stanje onih domačih podjetij, ki se za to zanimajo. Tozadevno se je obrniti na upravo velesajma. Knjiga izide v visoki nakladi. — Oficijelni katalog letošnjega jubilejnega velesajma pa izide neodvisno od gori omenjenega spominskega spisa, na dan otvoritve v samozaložbi tvrdke Aloma Company v Ljubljani.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Dne 18. t. m. je naša zvezna vojska slavnostno obhajala 10letnico obstoja. Zvezni predsednik je podelil več odlikovanj in povišanj. V Celovcu je bila na Novem trgu maša in parada. — Francija: 16. t. m. je v Parizu umrl Primo de Rivera, bivši španski diktator v starosti 60 let. Prepeljan je bil v Madrid in pokopan z vsemi vojaškimi častmi. — Po uradnih podatkih je umrlo pri zadnji povodnji v južni Franciji 206 oseb. Porušenih je bilo 2693 poslopij. Poplavljenih je bilo 143.000 ha zemlje. — Ostale dežele: Požar na postaji Kotrocenu v Bukarešti je uničil 150 vagonov žita. Pri gasenju sta dobila dva gasilca težke poškodbe. — V bližini Bucaramange (Columbija) v Ameriki je na rečnem parniku izbruhnil strahovit požar. Iz neznanega vzroka se je vnel tovor petroleja. 50 potnikov in 20 članov posadke je našlo smrt v plamenih. Rešilo se je samo 10 potnikov. — V Londonu je 18. t. m. preminul znameniti angleški učenjak in državnik lord Balfour v 83. letu starosti. — Isti dan je v Zagrebu umrl bivši hrvatski ban dr. Matko Laginja v 78. letu starosti. Že v dunajskem parlamentu je igral veleugledno vlogo in bil imenovan l. 1919 hrvatskim banom. — V mestu Kirin na Kitajskem je nastal med kinopredstavo požar. Od tisoč gledalcev je 76 oseb mrtvih, 27 pogrešanih in nad 100 ranjenih. — Avstrija:

Sliši se, da namerava načelnik vsenemške stranke dr. Wotawa o veliki noči odložiti predsedniško mesto, ker postajajo pristaši stranke vedno nezadovolnejši z njegovim vodstvom. — Pomladni dunajski velesejem je obiskalo 58.600 oseb. — 310.000 eksekucij je bilo lani v naši mali državi izvršenih. — 31. marca je bil otvorjen neposredni zračni promet na progi Dunaj—Gradec—Zagreb—Beograd—Skoplje—Solun. — V naši državi je približno 380.000 čebelnih panjev, ki dajo 14—15.000 meterskih stotov strdi. — Iz Avstrije se je lani izselilo v prekomorske kraje 4850 ljudi, s Koroške same 286. — Romunija: Požar je uničil v vasi Slobozya nad 30 hiš. Trije otroci so našli grozno smrt v plamenih. V vasi Bojana pa je podoben požar upepelil 20 pristav in povzročil znatno škodo. — V Braili se je zrušila streha tvornice cementa ter pokopala pod seboj vse delavce. Gotovo je, da se nahaja pod ruševinami 50 mrtvih.

Boljševizem je opij za ljudstvo. Na najlepšem trgu v Moskvi so dali boljševiki zapisati z mogočnimi črkami: Vera je opij za ljudstvo. Vera človeka opijski in omami, učinkuje torej na človeka slično kakor opij. Opij človeka omami, ga zaziblje v prijetne sanje in mu slednjič popolnoma uniči živce. Boljševiki hočejo človeštvo streziniti, hočejo ga zbuditi iz omamne omotice, v katero ga je zazibala vera. Zato hočejo človeštvo vzeti vero, hočejo jo storiti popolnoma brezbožno! Mladino vzgajajo v brezbožnosti, zapirajo in podirajo cerkve, sežigajo svete podobe, ropajo cerkvene zvonove, zasmehujejo vero na vse mogoče načine. — Toda ne vera, marveč boljševizem je opij za ljudstvo. Pravi in resnični opij. Boljševizem zaziblje ljudstvo v sanje, da ne vidi nobene nadnaravne resničnosti. Ne vidi in ne prizna ne Boga, ne duše, ne večnosti. Kakšne grozne, blodne sanje! Kakšno tajejnje žive resničnosti! Človek, ki ne prizna ne Boga, ne njegovih zapovedi, je zapisan ne le večni pogubi, ampak mora tudi na tem svetu propasti. Boljševizem je grozni opij, ki mora človeštvo časno in večno uničiti. Ne vera, marveč boljševizem je opij za ljudstvo!

DAHLIA-

in Liliput- posnemalniki

posnemamo dobro, tečejo lahko in so trpežni, so boljše kakovosti, kakor bi se dalo soditi po njih ceni in so zaradi tega pri kmetih zelo priljubljeni.

Plačilne olajšave. Prospekte zastoj.

Dahlia-Separator

Gesellschaft m. b. H.
Dunaj, XII. 2.,
Wagenzeilgasse 4/47

32

Prodaj **lesen vitel**, pripraven tudi za vodni mlin, radi nabave motorja, po zelo zmerni ceni. Odda se takoj ali pa zamenja tudi za kaj drugega, kar mi more koristiti. Naslov se izve v upravnishvu lista. 63

Proda se ali pa da v našem kajža, ki obstoji iz zidane hiše, obokanega bleva in kleti. Rediti se more ena krava. Prav posebno je primerna za rokodelca. Hiša je v Breznici 3 v St. Lipša, p. Eberndorf. 57

Večji posestnik-gost Iničar išče

za podporo gospodinje dobro, pridno, zanesljivo in

izobraženo dekle 60

iz dobre hiše z dežele, ki se razume na gospodinjstvo in dobro kuho in bi po potrebi servirala tudi gospodi. Ponudbe pod „Pomoč gospodinje“ na upravo lista.

Velika razprodaja klobukov

najcenejša odprodaja izredno velike zaloge, dobre brezhibne kakovosti pri klobučarju Schlichtinger-ju v Celovcu, Wienergasse št. 4

dobri modni klobuki od S 5.—

klobuki z vrvico . . . S 6.—

Aussee-klobuki . . . S 8.—

žametasti klobuki . . . S 10.—

dalje srajce za gospode, spodnje hlače, kratke nogavice, čevlje, kravate, pulobre po čudežno nizkih cenah.

Moški ovrtniki iz finega pralnega blaga, reklamna cena 25 grošev.

Govorimo slovenski!

64

Hranilnica in posojilnica v Šmihelu pri Ptiberku, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, ima svoj

letni občni zbor

dne 13. aprila 1930 ob 3. uri popoldne v zadrugi pisarni

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva in računskega pregledovalca.
3. Odbritev računskega zaključka za leto 1929.
4. Razdelitev čistega dobička.
5. Volitev načelstva in računskega pregledovalca.
6. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

62

načelstvo.

Vabilo

na

redni občni zbor

Šentjakobske posojilnice v Rožu, registrovane zadruga z neomejeno zavezo, ki se vrši dne 13. aprila 1930 ob 3. uri popoldne v Narodnem domu.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Odbritev računskega zaključka za leto 1929.
3. Slučajnosti.

Ako ob določeni uri ta občni zbor ne bi bil sklepčen, se vrši v času, ki ga določajo pravila, na istem mestu in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki bo veljavno sklepal neglede na število navzočih združnikov.

K obilni udeležbi vabi

načelstvo.

Cena prodaja

po še nikdar doseženih cenah

konfekcije, perila, dolgih in kratkih nogavic, odev, kril, predpasnikov, čevljev dobre kakovosti, brezhibna roba, n. pr.

ženski plašči . . . . . od S 20.—

ženske obleke . . . . . S 4.—

ženske bluže . . . . . S 1.50

telovniki . . . . . S 4.—

ženske srajce . . . . . S 2.—

moške hlače . . . . . S 6.—

otroške obleke . . . . . S 8.—

blago za obleke . . . . . S 4.—

ženski čevlji . . . . . S 10.—

moški čevlji . . . . . S 18.—

samo v modni trgovini Schlichtinger, Celovec, Wienergasse 4.

Govorimo slovenski!

65